Dny práva – 2009 – Days of Law: the Conference Proceedings, 1. edition.
Brno : Masaryk University, 2009, ISBN 978-80-210-4990-1

PRÁVNÍ ASPEKTY ŘEŠENÍ STŘETŮ ZÁJMŮ V ÚZEMÍ

MILAN PEKÁREK

Masarykova univerzita, Právnická fakulta

Abstract in original language
V určitém území se vždy střetávají nejrůznější zájmy nejrůznějších subjektů. Zpravidla bývá těchto zájmů víc, než kolik jich lze v určitém území současně realizovat. Je to dáno nejen jeho omezenou rozlohou, ale také jeho vlastnostmi. Území je totiž součástí prostoru, který označujeme jako životní prostředí. Jeho ochrana je jedním z hlavních kritérií při rozhodování o tom, který ze zájmů najde v daném území svou realizaci a který nikoli. Prostředkem řešení střetů zájmů je právo. To musí obsahovat mechanismu tohoto řešení a zejména musí zajišťovat, aby výsledek byl co možná nejobjektivnější, tedy i pro společnost nejprospěšnější.

Key words in original language
Území; životní prostředí; zájem; veřejný zájem; střet zájmů; územní plánování; trvale udržitelný rozvoj; veřejnost; účastníci řízení.

Abstract
In concrete territory there is always a conflict of various interests of various subjects. Usually, there are more interests than it is possible to realize in concrete territory. That is the result not only of limited area but also their characteristics. The territory is the part of space which is called the environment. Its protection is one the significant criteria when deciding which of interests will be realized in the territory and which not. The law is the mean of conflict interest solution. The law shall contain the solution mechanism and mainly it shall ensure that the result will be as objective as possible and consequently the most beneficial for the public.

Key words
Territory; environment; interest; public interest; conflict of interests; planning; sustainable development; public; participants in proceedings.

To, že se zájmy jednotlivých subjektů i jejich skupin v určitém území střetávají, je nejen nesporné, ale i legitimní. Je to důsledek jejich vzájemných odlišností – odlišností v jejich charakteru, zaměření, růzností jejich potřeb, skutečných i jen domnělých, v případě fyzických osob ve stupnicích jimi uznávaných hodnot, které jsou zase výsledkem jejich výchovy, vzdělání a získaných zkušeností.

Je také obvyklé, že se zájmy střetávají v území, jestliže územím rozumíme určitou část zemského povrchu, včetně určitého prostoru nad ním i pod ním. A protože zemský povrch je nejen dán, ale i rozdělen mezi jednotlivé státy a navíc ještě i mezi jednotlivé vlastníky, je vlastně spolu s ním rozdělen i prostor s ním spojený. Prostor, který je pro nás i pro všechno živé na této

planetě tím, co nazýváme životním prostředí. Jedině v něm můžeme případně uspokojovat své potřeby a realizovat své zájmy.

Do určitého tohoto prostoru vždy směřuje více zájmů, než činí jeho kapacita. Situaci zhoršuje to, že realizace mnohých zájmů v témže území se vylučuje nebo mohou být vedle sebe realizovány jen v omezené míře. Vždy však budou ovlivňovat životní prostředí.

Z obecné definice životního prostředí vyplývá, že životní prostředí je prostor, který ve svém celku i ve svých jednotlivých částech vykazuje vlastnosti, které umožňují, aby v něm život vznikl a existoval. Každá realizace každého zájmu stav životního prostředí ovlivní. Některá víc, jiná méně, často však k horšímu. Životní prostředí v určitém území snese bez toho, aniž by došlo k jeho trvalé nebo dokonce nevratné destrukci, jen určité zatížení negativními vlivy. V této souvislosti hovoříme o „ekologické únosnosti určitého území".

Vliv realizace, respektive důsledků realizace, určitého zájmu na životní prostředí v určitém území nelze posuzovat jen z hlediska antropologického, t.j. z hlediska dopadů na životní prostředí člověka. Ten totiž své životní prostředí sdílí i s ostatními formami života. Vzhledem ke svému výjimečnému postavení mezi nimi je odpovědný za stav tohoto pro něho i pro ně společného životního prostředí. Je povinen v zájmu zajištění své další existence a svého dalšího rozvoje jako druhu chránit a dokonce i zlepšovat toto společné životní prostředí. Jeho životním zájmem (a nejen projevem určité kulturnosti) je i zachování co nejširší škály forem života na této planetě.

Jedním z prostředků, s jejichž pomocí člověk a jeho společnost plní tuto svou odpovědnost a z ní vyplývající uvedenou povinnost, je i právo, tento v současné lidské společnosti nezastupitelný a přes všechny výhrady vůči němu i efektivní nástroj regulace chování lidí mezi s sebou, a tedy i prosazování a realizace jejich zájmů v území.

Při regulaci chování lidí pomocí práva je využívána řada prostředků a mechanismů právu vlastních (právní prostředky), ale i prostředků neprávních, jimž právo poskytuje formu, závaznost a vynutitelnost. Totéž platí i pro určení, které zájmy a potřeby směrované nejrůznějšími subjekty do určitého území, dostanou přednost před jinými.

Může se tak stát např. tím, že zákon určitý zájem povýší na právo. Tak se stalo i v případě zájmu každého člověka na takovém stavu životního prostředí, které bude pro život příznivé. Dokonce bylo toto právo povýšeno na jedno ze základních práv člověka a občana. A nejen to, v čl. 35 odst. 3 Listiny základních práv je možný jen takový výkon práv (tedy všech ostatních, včetně ostatních práv základních), který neohrožuje ani nepoškozuje životní prostředí, přírodní zdroje, druhové bohatství přírody a kulturní památky nad míru stanovenou zákonem. Jinými slovy řečeno. Jakékoli právo přiznané zákonem nebo jiným normativním či individuálním

právním aktem na jeho základě vydaným, lze vykonávat jen v rozsahu uvedeného limitu. To platí i pro taková práva, jakým je právo vlastnické a právo podnikat. Jejich připomenutí v těchto souvislostech není náhodné. Nejenže, jak jsem již výše zdůraznil, je území rozděleno mezi jednotlivé vlastníky, ale vlastnictví a podnikání jsou především vztahy, které zprostředkovávají přisvojování si částí životního prostředí jednotlivými subjekty. Citované ustanovení proto musí platit i v případě těchto práv a zájmy zájmů vlastníků a podnikatelů musí ustoupit zájmům směřujících k ochraně životního prostředí.

Dalším způsobem, jak může zákonodárce vyjádřit preferenci určitého zájmu před zájmy jinými, je prohlásit jej za „veřejný zájem“. Zde se opět dotýkáme problému souvisejícího se skutečností již zčásti zmíněnou. S tím, že zájmů směřujících do určitého území je mnoho, jsou různé, často protichůdné. Podle subjektů, které za nimi stojí a je vyjadřují, jsou pak označovány jako zájmy individuální, skupinové a dokonce jako zájmy veřejné nebo obecné (dříve „společenské“). Zatímco v případě zájmů označovaných jako individuální nebo skupinové jsou jejich nositeli subjekty více či méně snadno identifikovatelné, v případě tzv. “veřejných zájmů“ jde o označení, pro které právní teorie používá výraz „neurčitý pojem“.

Neurčitost jeho nositele (subjektu) je dána tím, že obecně řečeno, jde o zájem společný pro všechny, nebo alespoň většinu subjektů na daném území (dokonce nemusí být ani podmínkou, zda všechny tyto subjekty tento zájem projevují nebo si jej dokonce uvědomují).[1]

A právě skutečnost, že určitý zájem je zájmem veřejným, jej upřednostňuje v soutěži s ostatními (neveřejnými) zájmy.[2] Že jde o veřejný zájem, musí subjekt, který se ho dovolává, prokázat. A právě tohoto důkazního břemene ho může zákon zbavit tím, že takový zájem za veřejný prohlásí. V posledních desetiletích je to případ poměrně častý, a bohužel někdy používaný ryze účelově tam, kde příslušné úřady v příslušných řízeních nejsou s to v relativně přijatelném čase řízení, v němž by měly mj. existenci veřejného zájmu zjistit, ukončit. V určité (z věcného hlediska) obecnější rovině se s tímto řešením setkáváme např. v zákoně č. 184/2006 Sb. o

[1] Nelze zcela vyloučit i subjekty mimo toto území, jestliže i jejich zájmy se určitého území dotýkají. To často bude právě v souvislosti s životním prostředím.

[2] Preference veřejných zájmů před ostatními, které takto označit nelze, není vlastní jen našemu právnímu systému, ale je jevem velmi rozšířeným zejména v zemích s demokratickým společenským zřízením. Vyplývá z podstaty věci. Ze skutečnosti, že člověk je „tvor společenský“. Člověk od počátku své existence žije ve společnosti ostatních lidí. Lidskou společnost vytvořil, ale sám je jejím produktem. Je s ní neoddělitelně spjat svou existencí. Její zánik by byl i jeho zánikem. To platí, sice ne v tak drastické podobě, i pro společenství lidí a jejich členy tzv. nižších řádů – národy, komunity aj. Proto zájmy těmto společenstvím společné a zajišťující jejich existenci a rozvoj dostávají přednost i v pravidlech chování, včetně právních, která tato společenství společně vytváří a vydávají.

vyvlastňování, souvislosti s ochranou životního prostředí pak např. v § 43, § 45b odst. 1 a § 56 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny.

Uvedená ustanovení si zaslouží naši bližší pozornost, protože souvisí s tím, co jsem výše uvedl o výkonu práv, jak jej ve vztahu k ochraně životního prostředí upravuje čl. 35 odst. 3 Listiny základních práv a svobod. Pro všechna cit. ustanovení je společné to, že jako podmínku pro udělení výjimky z omezení vyplývajících z ochranného režimu zvlášť chráněných území a zvlášť chráněných druhů rostlin, živočichů a nerostů stanoví zjištění existence veřejného zájmu, který „výrazně převažuje" na zájmem ochrany přírody. Na druhé straně shora cit. čl. 35 odst. 3 LZPS říká, že výkon práva (kteréhokoliv) může být jen takový, jaký neohrožuje nebo nepoškozuje životní prostředí nad míru stanovenou zákonem. Z uvedené formulace tohoto ustanovení jednoznačně lze dovodit, že je to obyčejný zákon, co zajišťuje proveditelnost tohoto pravidla tím, že stanoví horní hranici (míru), po kterou lze ještě životní prostředí výkonem určitého práva ohrožovat nebo dokonce poškozovat. V uvedených ustanoveních zákona o ochraně přírody a krajiny je však nastaven ochranný mechanismus opačně. Není v nich stanovena horní hranice přípustného ohrožení nebo poškození životního prostředí. Resp. je vymezena momentem, resp. stavem, kdy jiný veřejný zájem výrazně převyšuje zájem na ochraně životního prostředí. Jakmile je v daném případě tato hranice překročena, žádné další omezení pro realizaci činnosti povolené na základě výjimky již nehrozí. V případě ust. § 45b a § 56 cit. zákona toto problematické Listině odporující řešení do jisté míry kompenzují odkazy na další ustanovení cit. zákona – v případě § 45b na ustanovení § 45i téhož zákona, zejména na jeho odst. 10, v případě § 56 pak na jeho následujícího odstavce, zejména odstavec 3, v němž je uveden výčet veřejných zájmů, pro jejichž realizaci lze výjimku povolit. Některé tam uvedené účely, např. účely uvedené v odst. 3 pod písm. b) a c), ovšem samy o sobě zneužití této výjimky nevylučují. Naštěstí poslední věta odst. 3 problém uzavírá stanovením dalších dvou obecných (platných pro všechny uvedené veřejné zájmy, jimž lze podle tohoto ustanovení výjimku udělit) podmínek, které musí být splněny kumulativně – první, že neexistuje žádné jiné uspokojivé řešení, druhá spočívající v tom, že populace daného druhu bude udržena v příznivém stavu z hlediska jeho ochrany. Bohužel ani takové zajištění neobsahuje ust. § 43, které udělení výjimky neváže na žádné podmínky, dokonce ani neukládá orgánu, který ji má případně udělit, podmínky zajišťující ochranu přírody stanovit. Orgánem udělujícím tuto výjimku je podle zákona vláda. Již její složení (ministr životního prostředí je ve vládě jen jeden) neskýtá záruku, že jiný veřejný zájem nezíská výjimku příliš snadno, resp. že převaha zájmu výrazně převažujícího nad zájmem ochrany přírody nebude příliš snadno a rychle jako předpoklad udělení výjimky zjištěna.

V situaci, kdy zájem, který je do určitého území prosazován a střetává se zde s jinými zájmy, není zájmem, který by byl výslovně za veřejný prohlášen, musí ten, kdo o něm tvrdí, že veřejným zájmem je, to prokázat, resp. v příslušném řízení to musí být zjištěno a vysloveno. Ostatně podobná

situace a řešení může nastat v případě vzájemného střetu zájmů za veřejné prohlášených, jestliže realizace prosazovaného zájmu vyžaduje splnění shora uvedené podmínky převahu tohoto zájmu na jiným veřejným zájmem již realizovaným.

Jak jsem již výše uvedl, pro řešení střetů zájmů v území má právo řadu mechanismů, s jejichž pomocí musí být všechny do určitého území směřující zájmy posouzeny, a to i z hlediska jejich možných důsledků jak pro práva subjektů, která mohou být realizací těchto zájmů dotčena, tak i z hlediska možných důsledků pro další, zejména veřejné zájmy. Z nich opět, z důvodů shora uvedených, na prvním místě stojí zájem na ochraně životního prostředí.

Základním mechanismem, jehož hlavním cílem daným mu do vínku přímo příslušným zákonem je vytvářet předpoklady pro vyvážený rozvoj určitého území ve všech třech základních oblastech – ekonomické, ekologické i sociální – je proces územního plánování. Jeho funkce - chránit a rozvíjet přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území - je, podle ust. § 18 odst. 4 zákona č. 183/2006 Sb., funkcí, kterou územní plánování plní ve veřejném zájmu. Územní plánování je tím základním procesem, v němž se posuzují všechny do území směřující zájmy, a nakonec rozhoduje, které z nich se v území uplatní. Mechanismus by měl být nastaven tak, aby posouzení uplatňovaných zájmů bylo komplexní a současně co nejobjektivnější. Má zajistit, aby se do územně plánovacích dokumentů dostaly zájmy prospěšné především společenství lidí v daném území žijících, tedy ty, na jejichž realizaci je veřejný zájem. Právě schválení návrhu územně plánovacích dokumentů je oficiálním vyjádřením takového veřejného zájmu. Protože existuje i určitá hierarchie veřejných zájmů založená na velikosti společenství lidí, které je nositelem těchto zájmů, existuje i hierarchie územně plánovací dokumentů včetně závaznosti jejich vyšších stupňů pro pořizovatele stupňů nižších.

Aby schválení územně plánovacích dokumentů skutečně bylo vyjádřením veřejného zájmu na uspořádání a využití určitého území v budoucnu, respektive aby výsledek procesu pořizování těchto dokumentů a v nich vyjádřených veřejných zájmů byl co neobjektivnější, je v procesu pořizování územně plánovacích dokumentů co nejvíce otevřeno nejen tzv. dotčeným orgánům, chránícím v daném území veřejné zájmy, ale i subjektům s věcnými právy k nemovitostem nalézajícím se v daném území a veřejnosti vůbec. Samo o sobě je územní plánování odbornou činností, nevylučuje však ani vstup dalších odborníků ze strany dotčených orgánů nebo i veřejnosti.

Určitý, mnohdy velmi těžce zejména vlastníky nemovitostí nacházejících se v řešeném území pociťovaný, problém územního plánování spočívá v problematické možnosti obrany proti schválené územně plánovací dokumentaci. Ta je v podstatě omezena jen na případy, kdy proces jejich pořizování nebo opatření obecné povahy jako forma, v níž je tato dokumentace vyhlašována, nesou znak protiprávnosti. Jen v tomto případě

má správní žaloba šanci na úspěch. Dokonce dnes nepanuje ani jednotný názor na to, zda je podnět k přezkoumání opatření obecné povahy možný, přestože správní řád s ním výslovně počítá.

Zejména v této situaci omezené obrany proti chválené územně plánovací dokumentaci, která je pak závazná pro všechny orgány, které budou rozhodovat v dalších řízeních o využití území, nabývá na významu skutečnost, že rozhodnutí o schválení návrhu územně plánovacích dokumentů, a tedy o tom, které ze zájmů střetávajících se v určitém území v něm budou realizovány, je svěřeno zastupitelstvům územních samosprávných celků – obcí a krajů, na úrovni celostátní pak vládě. Vzhledem k tomu, že členství v těchto orgánech je výsledkem demokratické volby občanů a jejich rozhodnutí výsledkem demokratických pravidel, která řídí proces formování vůle těchto orgánů, měli by jejich členové vždy vystupovat ve prospěch společenství lidí v dané územně správní jednotce.[3] Bohužel praxe nás neustále přesvědčuje o tom, že zastupitelé se rozhodují nikoli na základě toho, co je prospěšné obci, ale straně, která je zapsala na svou kandidátku, případně subjektům skrytým za určité lobbisty disponující obvykle i přesvědčivými argumenty v podobě různých benefic. Jediná ochrana občanů proti takto fungující zastupitelské demokracii v zastupitelské demokracii jsou bohužel volby.

Jak jsem již výše naznačil, vedle územního plánování jako základního mechanismu, který problém střetu všech zájmů soustřeďujících se do určitého území řeší v daném okamžiku a navíc tak činí i do budoucna, existuje řada dalších mechanismů plnících obdobný účel s tím, že v nich jde (snad s výjimkou komplexních pozemkových úprav) zpravidla již „jen" o rozhodnutí o umístění určitého záměru (realizace zájmu) do území, v němž se již množství jiných zájmu realizuje. Jde např. o územní řízení a další řízení upravená stavebním zákonem, vodoprávní řízení posuzující zájem o další způsob nakládání s vodním zdrojem a jeho případné vlivy na další části území, řízení o stanovení průzkumného území či dobývacího prostoru podle geologického zákona a zákona horního, řízení o vydání povolení k provozování zařízení k využívání, odstraňování, sběru nebo výkupu odpadů podle zákona o odpadech, řízení o vydání integrovaného povolení podle zákona o integrované prevenci a další. I v těchto řízeních musí být řešen střet nově do území prosazovaného zájmu se zájmy již v území realizovanými.

Na rozdíl od územního plánování tato další řízení jsou již typickými správními řízeními podle správního řádu, anebo v nich tento řád platí alespoň podpůrně a jejich výsledkem je správní rozhodnutí (individuální správní akt). Řešit problém střetů určitého zájmu s jinými v území již

[3] Bohužel většinové rozhodnutí není ještě samo o sobě zárukou správnosti nebo obecné prospěšnosti přijatého řešení. V tomto směru je prověří až budoucnost. V okamžiku rozhodování však musí být návrh co nejkomplexněji a co možná nejobjektivněji posouzen.

uplatňovanými je i zde úkolem příslušného orgánu. Kromě subjektu, který tento zájem do určitého území prosazuje, se tohoto řízení účastní již jen relativně omezený okruh subjektů s postavením účastníků řízení, to znamená subjektů, o jejichž právech nebo povinnostech se v řízení rozhoduje, anebo jejichž práva nebo právem chráněné zájmy mohou být vydaným rozhodnutím přímo dotčeny. Je sice pravda, že v poslední době, zejména pod vlivem závazků vyplývajících pro Českou republiku z tzv. Aarhuské úmluvy a v neposlední řadě i z pramenů práva Evropské unie[4], se i v zákonech České republiky objevuje veřejnost alespoň v podobě občanských sdružení, obecně prospěšných společností případně i zaměstnavatelských svazů či hospodářských komor, jejichž předmětem činnosti je prosazování profesních nebo veřejných zájmů.

Jde jednak o projevy demokratizace právního systému, jednak o zvýšení garance, že v příslušném řízení se skutečně prosadí zájmy veřejné. V neposlední řadě jde i o prostředek uplatňování práva na příznivé životní prostředí zakotveného v ústavním pořádku České republiky jako jedno ze základních práv. A právě z hlediska posledně jmenovaného cíle účastenství uvedených právnických osob v řízeních, v nichž se posuzují střety zájmů (často i jiných veřejných) s veřejným zájmem na příznivém životním prostředí, nekoresponduje současná česká judikatura, včetně nálezů Ústavního soudu, která právnickým osobám, včetně ekologických občanských sdružení, upírá oprávnění domáhat se práva na příznivé životní prostředí přímo, tj. vlastním jménem. Odmítavá reakce soudní praxe je založena na poukazu na biologickou podstatu subjektivního práva na příznivé životní prostředí, které proto může mít jen fyzická, a nikoli i osoba právnická. Proti tomu lze namítnout, že jednak Listina výslovně říká, že toto subjektivní právo má každý, aniž rozlišuje mezi osobami fyzickými a právnickými, jednak to, že právnické osoby jsou jen výsledkem určité právnické abstrakce, která umožňuje určitému společenství fyzických osob své zájmy realizovat jako osoba jedna. Fyzické osoby je vytvářejí a jsou to ony, jejichž přítomnost v právnických osobách je podmínkou jejich existence – představují jejich osobní složku a jejím jménem také jednají. Mnohé z nich na příznivém životním prostředí závisí i svou existencí. Především však, a zejména jde-li o ekologická občanská sdružení, jsou názory odmítající jejich subjektivní právo domáhat se přímo za svou osobu práva na příznivé životní prostředí, v přímém rozporu s Listinou, konkrétně s jejím článkem zakotvujícím jiné základní právo občanů – právo sdružovat se. Cílem sdružování občanů, a tedy i důvodem, proč Listina toto právo zakotvuje, je umožnit občanům společně, a tedy i účinněji, domáhat se svých práv. Uvedená judikatura, resp. názory, o které se opírá, toto ústavní právo občanům odpírají.

---

[4] Jednak ze Směrnice Rady a Evropského parlamentu č. 2003/4/ES z 28.3.2003, především pak z Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1367/2006 z 6.9.2006 o použití Aarhuské úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí.

K ochraně veřejných zájmů v řízeních, v nichž se střety zájmů řeší, mají významnou měrou přispívat i tzv. dotčené orgány, tj. orgány, jimž tuto ochranu ukládají zvláštní zákony. Tyto orgány musí být k řízení přizvány a nejen to, ale mají nejen právo, ale i povinnost, zaujmout k zájmu v řízení prosazovanému stanovisko v tom smyslu, zda povolení jeho realizace v daném území jimi chráněné veřejné zájmy neohrozí nebo dokonce nepoškodí. Různé zákony dávají těmto stanoviskům různou právní formu – od pouhého vyjádření nebo souhlasu, který nemusí, ale zpravidla bývá výslovně označen jako závazný pro orgán, který řízení vede, až po formu správního rozhodnutí. Problém spočívá ve značné nejednotnosti právní podoby těchto stanovisek a také k nejednotnosti v názorech, zejména v případech, kdy stanovisko, nebo souhlas sám o sobě nemá povahu správního rozhodnutí, na to, zda se lze opravnými prostředky bránit těmto stanoviskům již v okamžiku jejich vydání dotčeným orgánem, anebo zda je obrana možná až v rámci obrany proti meritornímu rozhodnutí.

Určitým racionálním řešením střetů zájmů se jeví řízení při tzv. „integrovaném povolování“ podle zákona č. 76/2002 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Jednak jde o řízení, v němž vystupuje mnohem širší okruh účastníků řízení než v jiných správních řízeních, především však integrace tohoto řízení spočívá v tom, že žadatel o povolení k provozování určité uvedenému zákonu podléhající činnosti nemusí sám obcházet dotčené orgány podle zvláštních předpisů a vyžadovat od nich jejich stanoviska vyžadovaná zvláštními zákony, ale jejich zapojení do řízení a jejich vyjádření k žádosti o povolení realizace určitého záměru si postupem stanoveným v zákoně zajišťuje sám orgán, který vede řízení o vydání povolení. V současné době uvedenému řízení podléhají jen případy činností uvedených v příloze cit. zákona, případně další, pokud o vydání povolení podle tohoto zákona požádá subjekt, který má na provozování takové činnosti zájem. Možná by stálo za úvahu tento postup učinit obecným, v jednodušších případech snad ve zjednodušené verzi.

Nakonec alespoň zmínka ještě o jednom právním mechanismu, který sice sám střety zájmů neřeší, ale k jejich řešení významně může přispět, a to především tím, že umožní všestranné přezkoumání záměru a možných vlivů jeho realizace v určitém území na životní prostředí v něm. Jde o proces posuzování vlivu záměrů a koncepcí a případně i jejich změn na životní prostředí, resp. trvale udržitelný rozvoj území. Konečné stanovisko posuzovatele, které je výsledkem tohoto procesu, má povahu odborné expertízy (znaleckého posudku), zpracovaného však za účasti, vedle zpracovatele dokumentace a zpracovatele posudku na ni, řady dalších subjektů – dotčených úřadů, ale i samotné veřejnosti a případně i dalších odborníků z jejích řad nebo jí o odborné stanovisko požádaných. Sama široce do procesu vpuštěná veřejnost může být významným garantem seriózności a důkladnosti tohoto posouzení. Výsledné stanovisko pak je jedním z důkazů, na jejichž základě má příslušný orgán rozhodnout o povolení realizace určitého záměru nebo o schválení koncepce.

S tímto institutem je spojena mimo jiné i často kladená otázka, zda by neměl být již proti výsledku tohoto posuzování - stanovisku posuzovatele - možný opravný prostředek, jímž by bylo možno toto stanovisko napadnout ještě dřív, než bude vydáno meritorní rozhodnutí. Jistě by to bylo možné a právní forma by se jistě (jak dosvědčuje náš správní řád, nebo soudní řád správní) našla. Je to však racionální? Pokud by takové řešení bylo přijato, pak by to v praxi znamenalo, že nejdřív bude napadeno toto stanovisko, a až se tento problém vyřeší a bude konečně vydáno meritorní rozhodnutí, může být znovu napadeno z jiného důvodu. Pokud pak bude opravnému prostředku vyhověno a v dalším řízení předloženy další důkazy, může se v nových souvislostech jevit stanovisko, v jehož případě již řízení o opravném prostředku proběhlo, jevit jako nesprávné nebo dokonce jako protiprávní. Proto mám za to, že by mělo být toto stanovisko případně přezkoumatelné až v rámci řízení o opravných prostředcích vznesených proti meritornímu rozhodnutí.

Contact – email
milan.pekarek@law.muni.cz